

YHTEISHAKU-PODCAST, TEKSTIVERSIO

Heli: Terve, minun nimeni on Heli ja tässä jaksossa aiheena yhteishaku, joka on ajankohtainen aina näin kevättalvella. Vuonna 2020 valtakunnallisesti toisen asteen opintoihin yhteishaussa haki 71700 henkilöä.

Yhteishaku on siis tärkeä väylä opintoihin varsinkin peruskoulunsa päättävälle. Yulia haastatteli tämän aiheen asiantuntijaa:

HAASTATTELU ALKAA

Yulia: Minulla täällä puhelimen yhteydessä Hatsalan klassisen koulun opinto-ohjaaja, Irma Snellman. Hyvää päivää Irma!

Irma: Hyvää päivää!

Yulia: Te elätte nyt varmasti jännittäviä aikoja ysiluokkalaisten kanssa, kun yhteishakuun on reilu viikko. Millainen on opinto-ohjaajan arki tällä hetkellä Hatsalan koulussa?

Irma: Kiireinen, mutta toisaalta on helpottunut, koska suurimmalla osalla ysiluokan oppilaista jatko-opintosuunnitelma on melkein selvä ja hyvin suunniteltu.

Yulia: Millaisen materiaalin avulla ysiluokkalaisille on helpointa kertoa opiskeluvaihtoehtoista?

Irma: Aika paljon käytetään koulujen kotisivuja. Sen lisäksi opintopolkuja, kun koulu loppuu, ammattinettiä jne. Netistä löytyy tällä hetkellä paljon ajanmukaista tietoa. Lisäksi me käytämme esitteitä. Esimerkiksi Savon ammattiopiston esite on ollut käytössä. Oppilaitosvierailut ovat äärimmäiset tärkeitä! Tänä vuonna koronan takia ne oli järjestetty Teamsin kautta verrattuna aikaisempiin vuosiin, kun olimme aina päässeet vierailulle oppilaitoksiin. Teamsin kautta järjestetyt esittelyt ovat olleet hyviä ja oppilaat ovat kokeneet tarpeellisina.

Yulia: Mitä ajattelet ...materiaaliin suhteen...onko sinulla opinto-ohjaajana terveisiä ammatilliselle oppilaitokselle?

Irma: No, kyllä! Minusta materiaalia on hyvin tällä hetkellä saatavissa ja varsinkin tämän vuoden Savon ammattiopiston esite kirjallisena oli äärimmäisen selkeä ja keskustelin myös minun kahden kollegani kanssa (meitä on kolme opinto-ohjaajaa Hatsalan koulussa). He ovat samaa mieltä!

Sen lisäksi oppilaat mielellään katsovat videoita. He haluavat kuulla teidän opiskelijoiden kokemuksia ja näkemyksiä opiskelusta ammatillisella puolella. Minusta nämä olivat oikein mukavia sekä oppilaille, että opoille.

Yulia: Mukavaa kuulla, että olemme pystyneet vastaamaan peruskoululaisten tarpeisiin! Mistä opiskelijat ovat kiinnostuneita, kun puhutaan jatko-opinnoista?

Irma: He ovat kiinnostuneita tietysti eri koulutusvaihtoehtoista ja koulutuksen sisällöistä ja minkälaisilla pistemäärillä edellisellä yhteishaussa on päästetty kyseisiin koulutuksiin tai lukion keskiarvoista. Eri alojen opiskelijoiden kokemukset kiinnostavat myös. Työllisyystilanne voi olla kiinnostava, palkkaus ja sitten tulee aika konkreettisia asioita kuten sisäilma, bussikuljetukset

esimerkiksi Toivalaan suuntaan. He kyselevät myös meiltä, minkälainen käsitys meillä on jonkun oppilaitoksen ilmapiiristä. Voi sanoa, että kysymyksiä tulee laidasta laitaan!

Yulia: Aika taitureita, kyllä, olette!

Irma: Meillä on sitten sellainen periaate, että otetaan selvää! (naurua)

Yulia: Juuri näin! Onko mikään muuttunut yhteishaussa viime vuosina?

Irma: Kyllä, aikataulu on muuttunut ja sitten se, että tänä vuonna kaikki haut sekä Valmaan, että toiselle asteelle, lukioon, kymmppiluokalle ovat saman aikataulun puitteissa. Sen lisäksi, joka on tietysti hyvä uudistus, niin yhteishaun aikataulu on pidennetty!

Yulia: Mikä sinun mielestäsi yhteishakuprosessissa on tärkeintä?

Irma: Minusta äärimäisen tärkeää on oppilaan hyvä tuntemus. Me olemme pyritty siihen, että sama opinto-ohjaaja työskentelee 7. luokalta sinne 9. luokalle samojen oppilaiden kanssa. Sitten tietysti yhteistyö oppilaan ja huoltajien kanssa ja tarvittaessa erityisopettajien kanssa. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyisi tietoon perustuva ja realistinen jatko-opintosuunnitelma perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. Tämä on tärkein tavoite 9. luokalla! Ja yhteistyöstä se lähtee liikkeelle!

Yulia: Itse tietysti olen työskennellyt monta vuotta maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa ja minua kiinnostaa, onko Hatsalan klassisessa koulussa maahanmuuttajaopiskelijoita ja kuinka paljon?

Irma: Kyllä, on. Meillä on tällä hetkellä oppilasmääränä noin 700 niin heistä on noin 60 maahanmuuttajataustaisia.

Yulia: Miten se vaikuttaa ohjaukseen?

Irma: He tarvitsevat enemmän aikaa ja henkilökohtaista ohjausta. Sanoisin esimerkiksi tältä lukuvuodelta, että enemmän yhteistyötä kodin suuntaan. Tämä kieliasia, mikä nousee esille, niin tulkkipalveluita käytetään. Nyt on teidän maahanmuuttajien opinto-ohjaajan Juhani Lanton kanssa tehty paljon yhteistyötä. Tärkeä lenkki on meille - yhteistyö toiselle asteelle!

Jatko-opintosuunnitelmana otetaan myös esille se, jos nuori kielitaidon vuoksi tarvitsee esimerkiksi lisää vuotta perusopetuksen jälkeen, vaikka VALMAlla edistääkseen perussuomen kielen taitoa. Jos on lukioon suuntautuva nuori, niin LUVAlle, joka on lukioon valmistava koulutus eli pyritään tekemään tietä helpommaksi toiselle asteelle.

Minusta se ei ollut ongelma. Enemmän tapaamisia, enemmän yhteistyötä! Kaikille maahanmuuttajataustaisille nuorille on löytynyt jatkokoulutuspaikka.

Yulia: Hyvin paljon kiitoksia tästä haastattelusta ja tsemppiä sinne viimeisille hetkille ennen yhteishakua.

Irma: Kiitos! Ja sitten vielä voinko sanoa kiitokset?

Yulia: Totta kai!

Irma: Minä sanoisin kiitokset nimenomaan sinne nimenomaan Savon ammattiopiston puolelle siinä mielessä, että meidän yhteistyö on toiminut erittäin hyvin! Oikein erityiset kiitokset antaisin Katri Bäckille ja opoille! Meidän yhteistyö jo ennen koronaa on TETien, avointen ovien ja eri toimitien kautta ollut erittäin hyvä ja toivotaan, että se jatkuu tällaisen! Meille se on sitä tärkeätä!

Minusta oli ihanaa, kun sinä sanoit äsken, miten te pystytte vastaamaan kaikkeen, mitä kysytään? Emmehän me pystykään, mutta meillä on upeat yhteistyökumppanit ja se onnistuu!

Yulia: Kiitoksia Irma vielä kerran ja yhteistyötä jatketaan!

Irma: Hyvää kevään jatkoa!

HAASTATTELU LOPPUU

Heli: Katri Bäck sai siinä terveiset, joten kuunnellaanpa seuraavaksi, mitä hän kertoo omasta työstään yhteishakuun liittyen.

HAASTATTELU ALKAA

Heli: Moikka! Täällä minun kanssa keskustelemassa Katri Bäck ja, kerrotko, kuka olet ja mitä teet Savon Ammattiopistossa?

Katri: Terve! Minä olen markkinointisihteerin nimikkeellä, toimin täällä Savon Ammattiopistossa ja Varkauden Lukion markkinointitehtävissä yhtä lailla. Toimenkuva on hyvin laaja, se ei ole mitään joka päivä toistuvaa samanlaista työtä vaan se vaihtelee päivästä toiseen ja kuukaudesta toiseen ja vuoden ajasta toiseen.

Heli: Miten yhteishaku näkyy sun työssä?

Katri: Yhteishaku näkyy sillä tavalla, että oikeastaan niitä yhteishakuun liittyviä toimenpiteitä tehdään jo vuosi, jopa kaksi, etukäteen ihan fyysisesti. Kohderyhmä on yläkoululaiset lähinnä ja sitten sellaiset aikuiset, joilla ei ole vielä ammatillista tutkintoa, niin se on hyvin monipuolista sillä tavalla, että aloitamme jo kutos luokilta lähestymisen tai jopa aikaisemminkin. Rohkaisemme heitä yrityskylään tutustumaan kuudennella luokalla ja siitä se lähtee tällainen ammatillinen polku jo tulemaan tutuksi.

Seiska luokkalaisille on tietynlaisia toimenpiteitä joko alajoen toimesta suoraan fyysisiä tapaamisia, tutustumiskäyntejä. Kasi luokkalaisille on omat kasikurkistukset, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että he tulevat tänne paikan päälle tekemään alojen kevyitä työtehtäviä, mitä ihan oikeasti siihen alaan kuuluu. Ysiluokkalaiset avoimien ovien kautta saavat sitten vielä suuremman kontaktin moneen eri alaan.

Käytetään some-kanavia, Facebook, Instagram, TikTok, ja sitten on ihan alojen videointia, opinto-ohjaajat näyttävät koulujen tunneilla, miten jotakin ammattia opiskellaan ja mitä työtehtäviä siihen kuuluu. Mielikuvat vaikuttavat, siinä on iso rooli vanhemmilla ja iso rooli kavereilla, että ne

mitä me kerromme ei ole tosiaan se ainut mielipiteen luoja. Ne huoltajat ja kaverit ja oma opinto-ohjaaja ovat oikeastaan se kolmikanta, joka vaikuttaa siihen lopulliseen päätökseen yhteishaussa haettaessa.

Toivottavasti siitä sellainen rehellinen mielikuva syntyy, että siitä sitten huomaa, että tämä onkin mun juttu ja sitten, jos huomaa, että se ei ole mun juttu, niin sitten meillä on onneksi näitä vaihtoehtoja tosi paljon, mitä voi miettiä tilalle.

Heli: Millä tavalla te otatte tässä työssä huomioon maahanmuuttaneet hakijat?

Katri: Materiaaleissa ja kaikessa tällaisessa, mitä tuotetaan luettavaa tai nähtävää materiaalia, niin täytyy miettiä se, että se on helposti ymmärrettävää ja todenmukaista ja mielekästä luettavaa ja katsottavaa.

Heli: Haluaisitko lähettää terveisiä niille henkilöille, jotka on hakemassa Savon Ammattiopistoon?

Katri: No, paljonkin olisi terveisiä, mutta jos lyhyesti ja ytimekkäästi asian esittäisi, niin toivon, että hakija meille löytää mieleisen ammatin, ja että me saamme hänelle sen oman tähtihetken, kun hän saa sen valmistumispaperin, ammatillisen perustutkinnon tai ylioppilastodistuksen. Olemme mukana alusta loppuun saakka ihan kaikilla tavoilla, että se on meidän yhteinen tahtotila.

Heli: Hyvä, kiitos paljon tästä haastattelusta!

Katri: Kiitos!

HAASTATTELU LOPPUU

Heli: Joskus hakeminen voi jännittää ja opiskelun aloittaminen olla iso elämän muutos. Miia kysyi kahden opiskelijan mietteitä nyt, kun opiskelua on takana muutama kuukausi.

HAASTATTELU ALKAA

Miia: Nyt ollaan Sammakkolammella. Ja minä ensimmäiseksi kysyisin että kuka sinä olet ja mikä sinun nimesi on?

Abubaker: Minä olen Abubaker

Miia: Joo. Hauska tutustua. Ja sinä opiskelet täällä Savon ammattiopistossa, eikö niin?

Abubaker: Niin on

Miia: Mitä alaa sinä opiskelet?

Abubaker: Minä opiskelen puhdas, palvelus puhdas ala

Miia: Onko puhdistusala?

Abubaker: Niin

Miia: Joo. Kyllä. Mitenkä kauan sinä olet opiskellut?

Abubaker: Minä opiskelen noin kolme kuukautta

Miia: Joo. Eli olet aloittanut viime vuonna?

Abubaker: Viime vuonna (2020)lokakuu

Miia: Joo

Abubaker: Kolmas päivä

Miia: No niin lokakuun kolmas päivä, muistat sen vielä tarkasti. Minä olen oikeastaan kiinnostunut siitä, silloin kun et ollut vielä opiskelija täällä Savon ammattiopistossa ja olit kotona, niin muistatko sinä mitä sinä ajattelit silloin opiskelusta? Että oliko se sinulle silloin semmoinen helppo asia vai oliko se vaikea asia tai oliko se iso askel tulla kouluun?

Abubaker: Niin, Koulussa on parempi on hyvä

Miia: Joo

Abubaker: Helppo. Jos kotona niin ehkä vaikea.

Miia: Jännittikö sinua silloin, kun tiesit että koulu alkaa huomenna ja olit vielä kotona niin muistatko, että oliko sinulla semmoinen jännityksen tunne?

Abubaker: Ei, minä en jännittänyt.

Miia: Joo

Abubaker: Koska minä tykkään koulu

Miia: Kiva. Ja tuntuiko heti ensimmäisenä päivänä, että sait jo uusia kavereita?

Abubaker: On minulla täällä koululla kaveri.

Miia: Silloin tuli uusia kavereita, kun aloitit opiskelun?

Abubaker: Niin

Miia: Joo, hyvä. No mitä sinä haluaisit sanoa niille, jotka vielä miettivät kotona kouluun hakemista, että kannattaako hakea kouluun ja opiskella?

Abubaker: Niin, opiskelu on hyvä asia. Mutta on parempi koulussa opiskella, kotona ehkä on vaikea.

Miia: Kyllä. Tämä kuulostaa minusta tosi hyvältä ja mukava kuulla, että sinä viihdyt täällä koulussa.

Abubaker: Kiitos

Miia: Kiitos.

HAASTATTELU 2 ALKAA

Miia: Edelleenkin ollaan Sammakkolammella ja nyt minulla on tässä haastateltavana opiskelija, joten voitko sinä kertoa mikä sinun etunimi on?

Chayamol: Moi, minä olen Chayamol Sornsakul. Olen thaimaalainen.

Miia: Kiva kun sain sinut haastateltavaksi. Milloinka sinä aloitit?

Chayamol: Syksyllä viime vuonna ja tänä vuonna loppuu

Miia: Eli sinä olet nyt muutaman kuukauden opiskellut, eikö niin?

Chayamol: Joo

Miia: Kyllä. Tykkäätkö sinä käydä koulua? Onko sinun mielestä hyvä käydä koulua?

Chayamol: Joo.Hyvä. Tulee kouluun ensimmäinen päivä ja on ystävä ja on hyvä ryhmä, hyvä kaveri.

Miia: Joo

Chayamol: Ja aloitetaan tehtävät; siivoa ja kaikki, minä tykkään paljon ja menee tietokonetekniikka ja suomen kieli. Minä tykkään paljon ja ystävä on iloinen ja hauska.

Miia: Saitko sinä uusia kavereita silloin kun sinä aloitit?

Chayamol: Sain, joo paljon

Miia: Paljon uusia kavereita?

Chayamol: Joo, paljon kaveri. Älä ujo ja paljon puhu uudessa. Koska ennen minä puhun suomi ei hyvin, mutta nyt on parempi, lisää paljon joo.

Miia: Kyllä, tosi hyvä. Eli ymmärsinkö oikein, että halusit sanoa ettei kannata jäädä ujostelevaan vaan kannattaa tulla kouluun.

Chayamol: Kyllä.

Miia: Kyllä. Täällä oppii uusia asioita.

Chayamol: Koska koulu...ennen minä ujokin ja sitten minä tulen tänne ja kaikki mitä haluan ja kaikki mitä minä pidän, voi kysyä opettajalta ja hoitaa ja auttaa paljon.

Miia: Kyllä. Eli jos on jotain asioita mitä ei ymmärrä niin aina voi kysyä opettajalta?

Chayamol: Joo, kyllä.

Miia: Ja varmasti luokkakavereilta?

Chayamol: Joo. Kyllä.

Miia: Eli ei tarvitse jännittää?

Chayamol: Ei tarvii. Ensimmäinen jännittää. Sitten kaksi viikkoa ja yksi kuukautta ja sitten ei enää jännittää, koska paljon on ystävää ja kaikki on iloisia opiskelijoita ja opettaja myös. Joo.

Miia: Muistatko sinä vielä sen tunteen mikä sinulla oli edellisenä iltana ennen kuin koulu alkoi?

Chayamol: Joo. (Vaihtaa englanniksi) I have the feeling same, I want school but I think is a...I come to ammatti and I think is not very good, but I come already and it is a very good and have experience so many for you if you need everything and if you don't have experience of ammatti you can not work it is a very good and you can work with good but it is a contract is not forever for you

Miia: Jos lyhyesti suomennan niin just se, että sinuakin vähän jännitti tulla kouluun ja mietit, että onko se hyvä asia mutta kun tulit kouluun niin on ollut tosi mukavaa ja sinulla on mukavia kavereita täällä ja opettajat auttaa.

Chayamol: Joo.

Miia: Ja se on tosi hyvä. Eli täällä on mukava olla ja niin kuin sanoit että on vaikea saada töitä ilman sitä todistusta.

Chayamol: Joo. Mitä en tiedä tai en ymmärrä, voi kysyä opettajalta.

Miia: Se on tosi hyvä. Hyvä. Eli me halutaan sanoa se, että kannattaa tulla kouluun ja kannattaa hakea kouluun.

Chayamol: Niin

Miia: Ja ei turhaan jännittää sitä kouluun tulemistä.

Chayamol: Joo, kyllä.

Miia: Täältä saan kavereita ja tukea opintoihin.

Chayamol: Oppii paljon.

Miia: Niin. Kiitoksia sinulle.

Chayamol: Joo, kiitos.

HAASTATTELU LOPPUU

Heli: Yhteishaku on tärkeä väylä opintoihin, mutta ei kuitenkaan ainoa. Juttelin Juhani Lanton kanssa hakuprosesseista Savon Ammattiopistoon.

HAASTATTELU ALKAA

Heli: Minun kanssa keskustelemassa täällä tänään Juhani Lantto, joka on Savon Ammattiopistossa maahanmuuttajien opinto-ohjaajana tällä hetkellä. Keskustelun aiheena yhteishaku ja ylipäätään Savon Ammattiopistoon hakeminen.

Millä kaikilla eri tavoilla tähän oppilaitokseen voi hakea?

Juhani: On kaksi tapaa hakea. Toinen on yhteishaku ja toinen on jatkuvahaku, minkä koulu itse järjestää eli Savon Ammattiopiston oma jatkuvahaku, joka pyörii ympäri vuoden. Yhteishaku alkaa ihan kohta eli 23. päivä helmikuuta ja se kestää kuukauden ajan.

Heli: Mikä ero näissä hakuprosesseissa on?

Juhani: Yhteishaussa haetaan opintopolun kautta, joka on valtakunnallinen nettisivusto ja hakemus tehdään siellä. Jatkuvahaku, mikä on meidän oma hakumalli, niin sinne haetaan meidän omien nettisivujen kautta.

Heli: Mistä voi saada lisätietoja liittyen hakemiseen?

Juhani: Lisätietoja voi saada, jos ajatellaan meidän kouluun hakemista, niin meillä on ensinnäkin ohjauspuhelin ja chatti olemassa, mihin voi ottaa yhteyksiä. Yhteystiedot näihin löytyy Savon Ammattiopiston, Sakky.fi, etusivuilta.

Luonnollisesti voi ottaa yhteyttä myös koulun opinto-ohjaajiin, jotka toimivat eri opintoaloilla, ja maahanmuuttajahakijat voivat, totta kai, ottaa minuun yhteyttä. Voimme puhua kaikesta hakemiseen ja opintoaloihin ja opintojen sisältöihin liittyvistä asioista.

Heli: Miten tämä hakuprosessi etenee? Kun hakee vaikka yhteishaussa niin milloin saa tietoa, onko tullut valituksi vai ei ja, miten se asia siitä menee eteenpäin?

Juhani: Tosiaan haku alkaa 23. helmikuuta ja päättyy 23.maaliskuuta. Ja hakuaikana, jos tuntuu siltä, että tuli tehtyä vähän hätiköidysti haku, niin sen pystyy vielä muuttamaan sinne maaliskuun 23. päivään saakka. Sen jälkeen ei.

Kun haku on tehty, niin osalla meidän opintoaloista yhteishaussa on niin sanottu soveltuvuuskoe. Jos äidinkieli on joku muu kuin Suomi, niin silloin pitää esittää kielitodistus suomen kielen taidosta tai peruskoulun todistuksesta, opinto-otteesta, katsotaan suomen kielen arvosana. Mikäli se ei ole riittävä, eli se ei ole riittävän hyvä sille opintoalalle mihin on hakemassa, niin silloin kutsutaan kielitestiin. Ja nämä soveltuvuuskoeket ja kielitestit ovat huhti-toukokuussa ja näihin tulee kutsu. Soveltuvuuskoekeseen tulee kutsu kirjeellä ja vielä muistutetaan hakijaa tekstiviestillä. Ja kielitestiin kutsu tulee kirjeellä tai sähköpostilla ja muistutus tekstiviestillä. Päätös valinnasta tulee aikaisintaan 17. päivä kesäkuuta. Päätös tulee kahdella tavalla, ensinnäkin Opintopolun kautta tulee sähköposti ja siinä pyydetään vahvistamaan opiskelupaikan vastaanotto. Myös meidän oppilaitos lähettää valituille kirjeen, jossa myös pyydetään ottamaan paikka vastaan, jotta me saamme halijan eli valitun, meidän Wilma-järjestelmään ja sitä kautta voimme tietää enemmän hänen lähtökohdistaan ja toiveistaan opiskelua varten.

Heli: Minkälaisia terveisiä haluaisit lähettää uusille hakijoille tai niille, jotka nyt miettivät, hakisinkohan tuonne Savon Ammattiopistoon opiskelemaan?

Juhani: Joo, ihan hyvä ajatus ensinnäkin hakea opiskelemaan! Jos kyselyttää asiat, eli ei oikein tiedä, tai on epäselvyyttä aikatauluista tai opintojen sisällöistä tai mistä tahansa, niin olkaa yhteyksissä.

Heli: Kiitos paljon!

Juhani: Kiitos!

HAASTATTELU LOPPUU

Heli: Tässä kaikki tällä kertaa. Kiitos, kun kuuntelit!